

REPUBLIKA HRVATSKA

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom

Zagreb, 13. svibnja 2022. godine

**PRIOPĆENJE ZA GRAĐANE, MEDIJE, INSTITUCIJE, ORGANIZACIJE I UDRUGE
POVODOM MEĐUNARODNOG DANA OBITELJI**

Obilježavajući 15. svibnja, ovogodišnji Međunarodni dan obitelji koji je UN proglašio 1994. godine, stavlja se naglasak na međudjelovanje obitelji i urbanizacije kao jednog od najvažnijih procesa koji oblikuje današnji svijet kao i život i dobrobit obitelji. Ovogodišnja tema želi osvijestiti važnost održivih urbanih politika prilagođenih obitelji, koje imaju za cilj odgovoriti na utjecaj urbanizacije, migracija, te tehnoloških, demografskih i klimatskih promjena na obiteljski život.

U Hrvatskoj se danas, kada je riječ o osobama s invaliditetom, još uvijek bavimo ostvarenjem temeljnog prava na dom i život u obitelji. Institucionalizacija odnosno smještaj osoba s invaliditetom u ustanove zbog nerazvijanja usluga podrške koja bi se pružala u vlastitom domu razorno djeluje na čitave obitelji, a osobama s invaliditetom uskraćuje temeljno ljudsko pravo na život s i u obitelji. Nedostupnost izvaninstitucionalnih socijalnih i zdravstvenih usluga posebno je istaknuta u ruralnim sredinama, te su česti primjeri preseljenja čitavih obitelji iz manje urbanih sredina u veće gradove kako bi članu obitelji s invaliditetom osigurali pristup neophodnim uslugama koje u svom kraju ne bi mogao ostvariti, poput usluga rane intervencije, osobne asistencije i dr.

U aktualnoj društvenoj raspravi o podjeli javne i privatne sfere u domeni tijela osobe, osobnog integriteta, a time posljedično doma i obitelji, važno je podsjetiti i na deklaratorno zajamčena, ali često neostvariva prava osoba s invaliditetom na iste izbore koje imaju i drugi, u domeni sklapanja braka, zasnivanja obitelji, iskustva seksualnosti ili drugih intimnih odnosa, rađanja djece ili pristupa ženama s invaliditetom na adekvatnu pre- i post porođajnu skrb, prilici da budu posvojitelji djece, skrbnici, udomitelji djece te da žive prema svom izboru i želji, pritom vodeći samostalan i neovisan život u potpunosti uključen u život zajednice.

U današnjem društvu i dalje su prisutne prepostavke i stereotipi o nemogućnosti osoba s invaliditetom da ostvaruju bračne ili intimne veze, poimanja odgovornosti koje iz njih proizlaze, nesposobnosti da brinu za djecu, budu hranitelji obitelji, a sve pod zaštitničkim kišobranom najbolje brige i zaštite interesa osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Stoga je potrebno i dalje ustrajati na uklanjanju prepreka koje je upravo društvo stvorilo, a koje se odnose na ostvarivanje navedenih prava, obveza njihove zaštite, ali i poduzimanja proaktivnih mjera kako bi se osobama s invaliditetom osiguralo uživanje prava kroz pružanje podrške obitelji i roditeljima kroz adekvatan pristup potporama ili pomoći koja im je potrebna u brzi za svoju djecu i obitelj.

Kao društvo zanemarujuemo činjenicu da osobe s invaliditetom, djeca s teškoćama u razvoju i njihove obitelji imaju prava na poštivanje privatnosti, integriteta, doma i obitelji, a potrebno je podsjetiti da je obveza na svima nama, čitavom društvu da se uklone prepreke koje ih u tome onemogućuju.

**Anka Slonjšak,
pravobraniteljica za osobe s invaliditetom**